

Gökyüzündeki Trafığı Düzenleyenler

Dünyanın dört bir yanında her gün yüz bin kadar uçak kalkıp iniyor. Gökyüzünde binlerce uçak aynı anda uçuyor yani havada yoğun bir trafik var. Peki bu hava trafiğini kimler, nasıl düzenliyor?

Dijitalizasyon/Alamy

Uçakların havadaki ve yerdeki hareketlerini hava trafik kontrolörleri düzenler. Hava trafik kontrolörleri bu işi yaparken radar sistemleri ve telsiz kullanırlar. Radar sistemleri uçakların konumlarını, hızlarını ve yüksekliklerini uzaktan izlemelerine yarar. Telsiz de hava trafik kontrolörlerinin pilotlarla ve apronda çalışan görevlilerle iletişime geçmelerini sağlar. Hava trafik kontrolörleri, pilotlarla iletişime geçerek onların uçakların uçuş yüksekliğini, hızını ve yönünü ayarlamalarını sağlarlar. Bunu yaparken hava durumunu ve hava trafiğini aynı anda göz önünde bulundurlar.

Apron uçakların park ettiği, yakıt aldığı ve bagajların uçağa yüklendiği ve uçaktan indirildiği alandır.

Düzensiz Hava Hareketleri Nedir?

Uçuş sırasında uçakların kanatlarının üst ve alt kısımları arasında basınç farkı oluşur. Bu basınç farkı nedeniyle uçakların arkasında düzensiz hava hareketleri ortaya çıkar. Uçaklar için tehlike yaratan bu hava hareketlerine düzensiz hava hareketleri denir.

Dijitalizasyon/Alamy

Bu fotoğrafın üst kısmında, uçağın arkasında düzensiz hava hareketleri etkisiyle oluşan bulut hareketi görülüyor.

Hava trafik kontrolörleri havadaki uçakların hem yatay hem de dikey olarak birbirlerinden yeteri kadar uzak olmalarını sağlar. Böylece çarpışmalar ya da uçakların arkasında oluşan düzensiz hava hareketlerinden kaynaklanabilecek kazalar önlenir.

Hava trafik kontrolörleriyle pilotların birbirlerinin ne dediklerini anlaması çok önemlidir. Bu nedenle tüm dünyada ve ülkemizde havacılıkta ortak bir dil kullanılır. Bu da İngilizcedir. İletişim sırasında belirli havacılık terimlerinin kullanılması da olası karışıklıkları önlemeye yarar.

Dijitalimaj/Alamy

Burada kalkış sırası bekleyen uçakları görüyorsunuz.

Yaklaşma kontrolörleri havalimanından uzaklaşan ve havalimanına yaklaşan uçakların hareketlerini düzenler. Havalimanından 8-48 kilometre uzakta olan uçaklardan sorumludurlar. Kalkan uçaklar havalimanından 48 kilometre uzaklaştıktan sonra sorumlulukları saha kontrolörlerine geçer.

Hava trafik kontrolörlerinin bir kısmı, hava trafik kontrol kulelerinde meydan kontrolörleri olarak görev yapar. Meydan kontrolörleri havalimanından kalkış yapacak ya da havalimanına iniş yapacak uçakların hareketlerini düzenler. Bu kontrolörler merkezinde havalimanının yer aldığı 8 kilometre yarıçapında bir alandaki uçaklardan sorumludur. Bir uçak havalimanından 8 kilometre uzaklaştığında bu uçağın sorumluluğu yaklaşma kontrolörlerine geçer.

Dijitalimaj/Alamy

Bu fotoğrafta gördüğümüz uzun yapı bir havalimanında bulunan hava trafik kontrol kulesi.

Andreas Remtz/Staff/Getty Images News/Getty Images TÜRKİYE

Bir hava trafik kontrol kulesinin içi.

Bu fotoğrafta bir radar odasında çalışmakta olan saha kontrolörleri görülüyor.

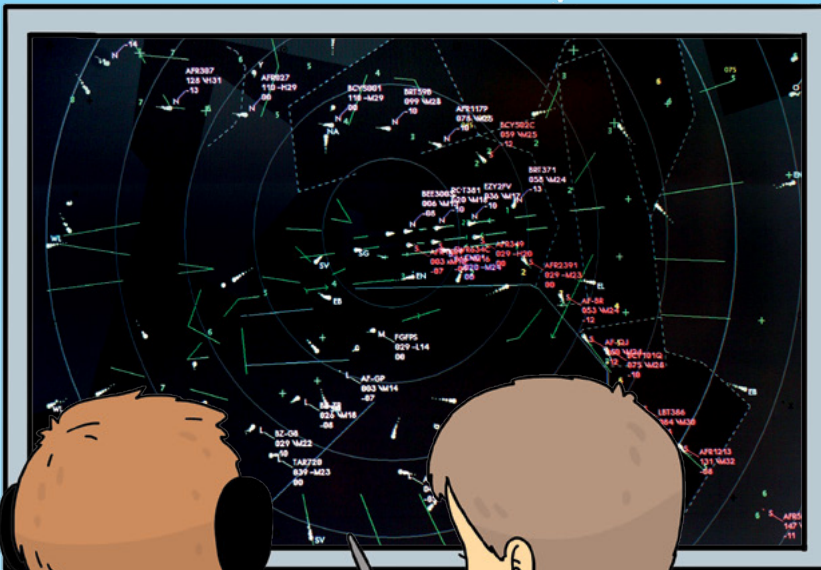

Hava Trafik Kontrolörü Nasıl Olunur?

Ülkemizde hava trafik kontrolörü olmanın iki yolu var. Bunlardan birincisi bazı üniversitelerin ilgili bölümlerinden mezun olup devletin yaptığı bazı sınavlardan yeterli puanları almaktır. Diğeriyse üniversitelerin dört yıllık bölümlerinin herhangi birinden mezun olup yine devletin yaptığı bazı sınavlardan yeterli puanları alıp hava trafik kontrolörü olmak üzere başvuruda bulunmaktır. Ancak bu kişiler ilk olarak Ankara'da bulunan Devlet Hava Meydanları İşletmesi tarafından verilen bir eğitime katılırlar.

Saha kontrolörleri her havalimanında bulunmaz. Bu kontrolörler yalnızca bazı havalimanlarında çalışırlar. Saha kontrolörleri de yaklaşma kontrolörleri gibi radar sistemlerinden yararlanır. Bu kişiler belirli hava trafik sahalarından sorumludur. Saha kontrolörleri sorumlu oldukları hava trafik sahasında uçmakta olan uçakların hareketlerini düzenler.

Gökyüzü belirli hava trafik sahalarına ayrılır. Örneğin ülkemizde üç hava trafik sahası vardır. Bunların her birinden sorumlu olan saha kontrolörleri bulunur. Bir uçak bir hava trafik sahasından çıkıp bir başkasına girdiğinde, uçağın sorumluluğunu o hava trafik sahasından sorumlu olan saha kontrolörü devralır.

Bu bir radar ekranı. Radar ekranında uçakların hızları, yükseklikleri ve yönleri çeşitli harf, sayı ve simgelerle gösteriliyor.

